

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 7
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 2
Ημερομ. Κατάθεσης: 5/10/2026



ΜΙΧΑΗΛΗΣ
ΧΟΥΡΔΑΚΗΣ
Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης
ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

☎ 697 030 0071
✉ info@mchourdakis.gr
🌐 mchourdakis.gr
✂ @chourdakis_m

📘 chourdakismichail
📷 chourdakismichail
🎵 chourdakismichail

ΕΡΩΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Αθήνα, 5 Οκτωβρίου 2026

Προς:

1. Τον Υπουργό Υγείας, κ. Σπυρίδωνα – Άδωνι Γεωργιάδη
2. Τον Υπουργό Εσωτερικών, κ. Θεόδωρο Λιβάνιο

Θέμα: «Εκταφές θανόντων από Covid-19 στο Κοιμητήριο Δυτικής Θεσσαλονίκης (Εύοσμος) – Ανάγκη προληπτικής επιστημονικής αξιολόγησης και προστασίας των οικογενειών»

Κύριοι Υπουργοί,

Σοβαρό ζήτημα με υγειονομικές, διοικητικές και πρωτίστως ανθρώπινες διαστάσεις έχει ανακύψει στο Κοιμητήριο του Συνδέσμου Δήμων Δυτικής Θεσσαλονίκης, στον Εύοσμο, κατά τη διαδικασία εκταφής ανθρώπων που απεβίωσαν από Covid-19 και ενταφιάστηκαν κατά την περίοδο της πανδημίας, έχοντας τύχει, κατά περίπτωση, της ειδικής διαχείρισης που προέβλεπαν οι τότε ισχύουσες υγειονομικές οδηγίες.

Σύμφωνα με πρόσφατα δημοσιεύματα και δημόσιες δηλώσεις του Προέδρου του Συνδέσμου Δήμων Δυτικής Θεσσαλονίκης¹, κατά τη διάνοιξη τάφων θανόντων από Covid-19 διαπιστώθηκαν περιπτώσεις μη ολοκληρωμένης αποσύνθεσης. Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου έκανε επίσης γνωστό ότι έχουν δοθεί οδηγίες για ακύρωση προγραμματισμένων σχετικών ραντεβού, προκειμένου να εξεταστεί ο τρόπος περαιτέρω διαχείρισης του ζητήματος χωρίς νέες επεμβάσεις στους τάφους. Ο ακριβής αριθμός των περιπτώσεων και η συνολική έκταση του προβλήματος πρέπει, ωστόσο, να προκύψουν από επίσημα διοικητικά στοιχεία.

Το σχετικό υγειονομικό πλαίσιο έχει μεταβληθεί από την έναρξη της πανδημίας. Η υπ' αριθ. Δ1γ/Γ.Π./οικ.25456/16.4.2020 εγκύκλιος του Υπουργείου Υγείας, η οποία εκδόθηκε υπό τα επιστημονικά δεδομένα της πρώτης περιόδου της

¹ <https://www.voria.gr/article/thessaloniki-antidraseis-gia-ti-meriki-ektafi-thanonton-apo-covid-sta-koimitiria-eyosmoy>



πανδημίας, έπαψε να ισχύει τον Δεκέμβριο του 2020 με την υπ' αριθ. Δ1α/Γ.Π.οικ.80262/11.12.2020 εγκύκλιο. Όπως διευκρίνισε το ίδιο το Υπουργείο Υγείας από 21.12.2023, για την εκταφή θανόντων από Covid-19, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου εκταφής, εφαρμόζονταν οι διαδικασίες που ακολουθούνταν για τους θανόντες από οποιοδήποτε άλλο αίτιο.

Το πλαίσιο επικαιροποιήθηκε εκ νέου με την υπ' αριθ. Δ1α/Γ.Π.οικ.21224/10.4.2024 εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας, με θέμα «Διαχείριση ανθρωπίνων σορών, ταφή, εκταφή και μεταφορά σορών ή τέφρας» (ΑΔΑ: ΡΠΙΧ465ΦΥΟ-1ΛΖ), η οποία επικαιροποίησε τις εγκυκλίους Δ1α/Γ.Π.οικ.80262/11.12.2020 και Δ1γ/Γ.Π./οικ.28951/7.5.2020 και έπαυσε την ισχύ τους, με σκοπό την ομοιογενή αντιμετώπιση των σχετικών περιπτώσεων και την αποφυγή σύγχυσης των αρμόδιων υπηρεσιών και του κοινού.

Η παρούσα κοινοβουλευτική παρέμβαση δεν αμφισβητεί την επιστημονική επικαιροποίηση του πλαισίου ούτε ζητεί επαναφορά του αρχικού χρονικού περιορισμού. Το κρίσιμο ζήτημα είναι εάν το ισχύον πλαίσιο και η εφαρμογή του λαμβάνουν επαρκώς υπόψη τις ιδιαίτερες πραγματικές συνθήκες υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκαν ορισμένες ταφές κατά την περίοδο της πανδημίας.

Η εγκύκλιος της 10.4.2024 ορίζει την τριετία ως ελάχιστο απαιτούμενο χρόνο ταφής και αναγνωρίζει ρητά ότι ο χρόνος ολοκλήρωσης της αποσύνθεσης δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια, καθώς, σύμφωνα με την ιατροδικαστική επιστήμη, εξαιρετική σημασία έχει ιδίως η σύσταση του εδάφους. Παράλληλα, προβλέπει ειδικά ότι κατά την εκταφή μπορεί να ανευρεθεί μη πλήρως αποσυντεθειμένη σορός εντός ανθεκτικού αδιάβροχου σάκου με φερμουάρ, επισημαίνοντας ότι πρόκειται κυρίως για περιπτώσεις θανόντων από Covid-19.

Η χρήση τέτοιου σάκου αποτελεί, συνεπώς, παράγοντα που εύλογα πρέπει να αξιολογηθεί επιστημονικά ως προς την ενδεχόμενη επίδρασή του στον ρυθμό και στον τρόπο αποσύνθεσης, σε συνδυασμό με τη σύσταση του εδάφους, τον χρόνο ταφής και τις λοιπές συνθήκες ενταφιασμού.

Η ίδια εγκύκλιος ρυθμίζει κυρίως τη διαχείριση της περίπτωσης αφού, κατά την εκταφή, διαπιστωθεί ότι η αποσύνθεση δεν έχει ολοκληρωθεί. Δεν προκύπτει, όμως, ειδικό ενιαίο πλαίσιο **προεκτίμησης του κινδύνου μη ολοκληρωμένης αποσύνθεσης πριν από τον προγραμματισμό της εκταφής**, ώστε να εντοπίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες τα διαθέσιμα στοιχεία της αρχικής ταφής δικαιολογούν ειδικότερη επιστημονική αξιολόγηση, παράταση ή αναπρογραμματισμό.

Παράλληλα, ο Κανονισμός Λειτουργίας του Κοιμητηρίου του Συνδέσμου Δήμων Δυτικής Θεσσαλονίκης, που είναι σήμερα αναρτημένος στην επίσημη ιστοσελίδα του Συνδέσμου και εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 12/2022 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, προβλέπει στο άρθρο 5 παρ. 4 και στο άρθρο 8 παρ. 2 ότι η ανακομιδή όσων έχουν αποβιώσει από λοιμώδες νόσημα υπαγόμενο στον Διεθνή Υγειονομικό Κανονισμό διενεργείται μετά την πάροδο δέκα ετών. Ταυτόχρονα, το

άρθρο 8 παρ. 7 προβλέπει ότι, όταν κατά την εκταφή δεν έχει επέλθει πλήρης αποστέωση, η σορός μεταφέρεται σε ειδικό χώρο μεταταφών, όπου παραμένει **ατελώς** για ένα επιπλέον έτος και επανελέγχεται μέχρι την πλήρη αποστέωση.

Δεν προδικάζεται ότι η δεκαετής διάταξη του ανωτέρω Κανονισμού εφαρμόζεται σήμερα στους θανόντες από Covid-19. Ακριβώς όμως επειδή το νεότερο υγειονομικό πλαίσιο αντιμετωπίζει την ταφή των θανόντων από/με Covid-19 όπως εκείνη των θανόντων από οποιοδήποτε άλλο αίτιο, ενώ οι εκταφές παραπέμπονται παράλληλα στους Κανονισμούς Λειτουργίας των επιμέρους κοιμητηρίων, είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστεί εγγράφως η σχέση των συγκεκριμένων τοπικών διατάξεων με το ισχύον εθνικό πλαίσιο, ώστε να μην υφίστανται διαφορετικές ερμηνείες ή διοικητικές πρακτικές.

Η εκταφή αποτελεί εξ ορισμού ιδιαίτερα επιβαρυντική διαδικασία για τους οικείους των θανόντων. Όπου υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία που υποδηλώνουν αυξημένη πιθανότητα να μην έχει ολοκληρωθεί η αποσύνθεση, η Πολιτεία οφείλει, στο μέτρο που αυτό είναι επιστημονικά εφικτό, να επιδιώκει την πρόληψη επαναλαμβανόμενων διανοίξεων του τάφου και όχι απλώς τη διαχείριση του προβλήματος αφού αυτό έχει ήδη ανακύψει.

Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

1. Υφίσταται σήμερα κεντρικός μηχανισμός συστηματικής καταγραφής και επιστημονικής αξιολόγησης των περιπτώσεων μη ολοκληρωμένης αποσύνθεσης θανόντων από Covid-19; Εάν όχι, προτίθεται το Υπουργείο Υγείας να τον θεσπίσει, ποιος φορέας θα έχει την ευθύνη της συγκέντρωσης και αξιολόγησης των σχετικών δεδομένων και εντός ποιου χρονοδιαγράμματος;
2. Προτίθεται το Υπουργείο Υγείας, κατόπιν γνωμοδότησης των αρμόδιων ιατροδικαστικών και επιστημονικών φορέων, να εκπονήσει πρωτόκολλο **προεκτίμησης του κινδύνου μη ολοκληρωμένης αποσύνθεσης πριν από τον προγραμματισμό της εκταφής**, με συνεκτίμηση ιδίως του χρόνου ταφής, των διαθέσιμων στοιχείων για τη χρήση ανθεκτικού αδιάβροχου σάκου, των χαρακτηριστικών του εδάφους και λοιπών επιστημονικά κρίσιμων παραγόντων; Εφόσον ναι, ποιος φορέας θα αναλάβει την επιστημονική επεξεργασία και έως πότε θα ολοκληρωθεί;
3. Μέχρι την ολοκλήρωση της ανωτέρω επιστημονικής αξιολόγησης, προτίθενται τα συναρμόδια Υπουργεία να εκδώσουν άμεσα ενιαίες μεταβατικές οδηγίες προς τους Δήμους και τους φορείς διαχείρισης κοιμητηρίων, ώστε να εντοπίζονται πριν από τον προγραμματισμό της εκταφής οι σχετικές περιπτώσεις και, όπου αυτό ενδείκνυται επιστημονικά και είναι διοικητικά εφικτό, να προβλέπεται παράταση ή αναπρογραμματισμός; Εάν ναι, εντός ποιας προθεσμίας;
4. Ποια είναι η επίσημη θέση των συναρμόδιων Υπουργείων ως προς την εφαρμογή στους θανόντες από Covid-19 των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 4 και του άρθρου 8

παρ. 2 του Κανονισμού Λειτουργίας του Κοιμητηρίου του Συνδέσμου Δήμων Δυτικής Θεσσαλονίκης, οι οποίες προβλέπουν δεκαετή χρόνο ανακομιδής για θανόντες από λοιμώδεις νόσημα υπαγόμενο στον Διεθνή Υγειονομικό Κανονισμό, υπό το φως της εγκυκλίου Δ1α/Γ.Π.οικ.21224/10.4.2024; Προτίθενται να αποσαφηνίσουν εγγράφως το εφαρμοστέο πλαίσιο και να παράσχουν προς τους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατευθύνσεις για την αναγκαία προσαρμογή των Κανονισμών Λειτουργίας τους, όπου απαιτείται, και εντός ποιου χρονοδιαγράμματος;

5.

α) Ποια συγκεκριμένα μέτρα προτίθενται να λάβουν ώστε οι οικογένειες να ενημερώνονται εγκαίρως και εγγράφως, πριν από την εκταφή, για το ενδεχόμενο μη ολοκληρωμένης αποσύνθεσης, τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί σε μια τέτοια περίπτωση και τις διαθέσιμες επιλογές;

β) Πώς θα διασφαλιστεί ότι τυχόν παράταση, επανενταφιασμός ή επανάληψη της διαδικασίας δεν θα συνεπάγεται οικονομική επιβάρυνση πέραν των «απολύτως αναγκαίων εξόδων» που μνημονεύει η εγκύκλιος Δ1α/Γ.Π.οικ.21224/10.4.2024; Πώς εφαρμόζεται, ειδικά στο Κοιμητήριο Δυτικής Θεσσαλονίκης, η πρόβλεψη του άρθρου 8 παρ. 7 του Κανονισμού περί **ατελούς** παραμονής στον ειδικό χώρο μεταταφών και ποια συγκεκριμένα έξοδα μπορούν, κατά περίπτωση, να θεωρούνται «απολύτως αναγκαία»;

ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Παρακαλούνται οι αρμόδιοι Υπουργοί, κατά λόγο αρμοδιότητας, να καταθέσουν στη Βουλή:

1. Το υπ' αριθ. πρωτ. 315/30.05.2023 έγγραφο της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας Αθηνών με θέμα «Απάντηση σε ερώτημα», το οποίο αναφέρεται ως σχετικό υπ' αριθ. 13 στην εγκύκλιο Δ1α/Γ.Π.οικ.21224/10.4.2024.

2. Κάθε άλλη επιστημονική γνωμοδότηση, εισήγηση ή υπηρεσιακό σημείωμα που ελήφθη υπόψη για τη διαμόρφωση των «Γενικών Οδηγιών Εκταφής Ανθρωπίνων Σορών» της εγκυκλίου Δ1α/Γ.Π.οικ.21224/10.4.2024, ιδίως ως προς τη μη ολοκληρωμένη αποσύνθεση και την ανεύρεση σορού εντός ανθεκτικού αδιάβροχου σάκου.

3. Κάθε αναφορά, ενημέρωση ή υπηρεσιακό έγγραφο που έχει περιέλθει στα Υπουργεία Υγείας ή Εσωτερικών από τον Σύνδεσμο Δήμων Δυτικής Θεσσαλονίκης ή άλλον συναρμόδιο φορέα, από 10.4.2024 έως σήμερα, σχετικά με εκταφές θανόντων από Covid-19 στο Κοιμητήριο Δυτικής Θεσσαλονίκης και περιπτώσεις μη ολοκληρωμένης αποσύνθεσης.

4. Κάθε οδηγία, απάντηση, γνωμοδότηση ή υπηρεσιακή αλληλογραφία των Υπουργείων Υγείας ή Εσωτερικών προς φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, από 10.4.2024 έως σήμερα, σχετικά με τη διαχείριση των ανωτέρω περιπτώσεων, την εφαρμογή της

εγκυκλίου Δ1α/Γ.Π.οικ.21224/10.4.2024 ή τη σχέση της με τις διατάξεις και την τυχόν προσαρμογή των Κανονισμών Λειτουργίας των κοιμητηρίων.

5. Κάθε υφιστάμενο συγκεντρωτικό πίνακα, αναφορά ή στατιστική αποτύπωση, σε ανωνυμοποιημένη μορφή, που διαθέτουν τα συναρμόδια Υπουργεία σχετικά με περιπτώσεις μη ολοκληρωμένης αποσύνθεσης θανόντων από Covid-19 από το 2020 έως σήμερα.

6. Κάθε μελέτη, καταγραφή, επιστημονική εισήγηση ή εντολή εκπόνησης σχετικής μελέτης, που έχει συνταχθεί ή ζητηθεί από 10.4.2024 έως σήμερα, σχετικά με την προεκτίμηση του κινδύνου μη ολοκληρωμένης αποσύνθεσης πριν από την εκταφή, την επίδραση των συνθηκών ενταφιασμού ή τη διαμόρφωση ειδικότερου πρωτοκόλλου για τις περιπτώσεις αυτές.

Ο ερωτών Βουλευτής

Καθηγητής Μιχαήλ Χουρδάκης

Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης
ΠΑΣΟΚ - Κίνημα Αλλαγής